

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

บทสรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ประกอบการต่อภาษีมูลค่าเพิ่มในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ สรุปสาระได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ประกอบการในอำเภอเมืองเชียงใหม่ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 78.0 และเพศชาย ร้อยละ 22.0 ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่มีระดับปริญญาตรี ร้อยละ 81.0 รองลงมา มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 16.0 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 3.0 ตำแหน่งของผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ข้อมูลมีตำแหน่งสมุห์บัญชีหรือพนักงาน ร้อยละ 82.0 ผู้จัดการ ร้อยละ 14.0 และเจ้าของกิจการ ร้อยละ 4.0 ประเภทของผู้ประกอบการเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ร้อยละ 50.0 บริษัท จำกัด ร้อยละ 47.0 และห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ร้อยละ 3.0 ประเภทการประกอบกิจการเป็นกลุ่มธุรกิจขายส่งหรือขายปลีก ร้อยละ 50.0 กลุ่มธุรกิจผู้ให้บริการ ร้อยละ 40.0 และกลุ่มธุรกิจผู้ส่งออก ร้อยละ 10.0

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

H_1 ผู้ประกอบการในอำเภอเมืองเชียงใหม่มีทัศนคติต่อภาษีมูลค่าเพิ่มแตกต่างกันตามกลุ่มธุรกิจ

ผลการทดสอบสมมติฐาน แบ่งออกเป็นทัศนคติต่อภาษีมูลค่าเพิ่มในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านหลักการและประโยชน์ของภาษีมูลค่าเพิ่ม ปรากฏว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจ ตัวอย่างในอำเภอเมืองเชียงใหม่มีทัศนคติต่อภาษีมูลค่าเพิ่มไม่แตกต่างกันตามกลุ่มธุรกิจ โดยกลุ่มธุรกิจผู้ส่งออก กลุ่มธุรกิจผู้ขายส่งหรือขายปลีก และกลุ่มธุรกิจผู้ให้บริการ โดยรวมมีทัศนคติในระดับเห็นด้วย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษีมูลค่าเพิ่มจัดเก็บไม่ซ้ำซ้อน ภาษีมูลค่าเพิ่มให้ความเป็นธรรมในการเสียภาษี ภาษีมูลค่าเพิ่มมีกลไกป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี ภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี ซึ่งในระยะยาวจะจัดเก็บภาษีสัมบูรณ์ยิ่งขึ้น ภาษีมูลค่าเพิ่มทำให้ผู้ประกอบการต้องจัดทำบัญชี และเอกสารที่ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และกรมสรรพากรนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้านั้นเหมาะสมแล้ว และมีทัศนคติโดยรวมในระดับไม่แน่ใจ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษีมูลค่าเพิ่มมีความชัดเจนแน่นอนง่ายต่อการคำนวณภาษี ภาษีมูลค่าเพิ่มเอื้ออำนวยต่อการส่งออกและการลงทุน รวมทั้งผู้ประกอบการได้รับคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มที่ชำระไว้เกินในปัจจุบันได้รวดเร็วขึ้น

ด้านกฎหมายและระเบียบของภาษีมูลค่าเพิ่ม ปรากฏว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจ ตัวอย่าง ในอำเภอเมืองเชียงใหม่มีทัศนคติต่อภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยรวมไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มธุรกิจตัวอย่างทุกกลุ่ม มีทัศนคติในด้านกฎหมายและระเบียบของภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยรวมในระดับเห็นด้วย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้ผู้ประกอบการที่มีรายรับไม่เกิน 600,000 บาทต่อปี และให้ผู้ประกอบการที่มีรายรับเกิน 600,000 บาทแต่ไม่เกิน 1,200,000 บาทต่อปี มีสิทธิเลือกเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเหมา 1.5 % ได้ และมีทัศนคติ โดยรวมในระดับไม่เห็นด้วย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้เข้าซื้อชำระเงินค่างวดที่เหลือให้ทั้งหมดก่อนถึงกำหนดเพื่อบอกเลิกสัญญา เข้าซื้อให้ใช้ราคาค่างวดทั้งหมดที่เหลือก่อนหักส่วนลดค่าดอกเบี้ยเป็นฐานในการคิดเงินภาษี และการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มโดยขอเครดิตยกไปใช้เดือนถัดไป เมื่อตรวจพบข้อผิดพลาดว่าชำระภาษีไม่ถูกต้องจะต้องเสียเงินเพิ่มด้วย ทั้งที่ยังไม่ได้รับเงินภาษีคืน นอกนั้นมีทัศนคติโดยรวมในระดับไม่แน่ใจ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการที่มีรายรับเกิน 1,200,000 บาทต่อปีจะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 7 โดยนำภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อ เกี่ยวกับอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บในปัจจุบันร้อยละ 7 และเกี่ยวกับรายงานภาษีขาย รายงานภาษีซื้อ รายงานสินค้าและวัตถุดิบ ซึ่งต้องจัดทำแล้วเสร็จภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่เข้ามาหรือจำหน่ายไปยังสินค้าและวัตถุดิบนั้น โดยรายงานต่าง ๆ ดังกล่าวจะต้องเก็บไว้ที่สถานประกอบการแห่งนั้น ๆ เป็นเวลา 5 ปี

ทัศนคติต่อภาษีมูลค่าเพิ่มในด้านอื่น ๆ ปรากฏว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง ในอำเภอเมืองเชียงใหม่มีทัศนคติแตกต่างกันตามกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง โดยกลุ่มธุรกิจผู้ส่งออกมี

ทัศนคติในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนกลุ่มธุรกิจผู้ขายส่งหรือขายปลีก และกลุ่มธุรกิจผู้ให้บริการ มีทัศนคติในระดับเห็นด้วย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรมสรรพากรแจกรางวัลใบกำกับภาษีพาณิชย์ในรายการมาตามนัด การจัดอบรมสัมมนาเผยแพร่ความรู้ในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้ประกอบการเป็นระยะตามความเหมาะสมและการสุ่มสอบยื่นใบกำกับภาษีระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อเป็นมาตรการที่ใช้ได้ผลในการป้องกันการออกใบกำกับภาษีปลอม นอกจากนี้ผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง ทุกกลุ่มของตัวอย่างมีทัศนคติโดยรวมในระดับไม่แน่ใจ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรมสรรพากรควรเน้นการตรวจสอบกิจการที่ขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นเงินสดมากกว่าขอคืนเป็นเครดิตยกไปใช้ในเดือนถัดไป และไม่แน่ใจว่าการประกอบกิจการในปัจจุบันมีการซื้อภาษีใบกำกับภาษีเพื่อนำมาใช้เครดิตภาษีซื้อกันอยู่

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2

H₁ ผู้ประกอบการในอำเภอเมืองเชียงใหม่มีความรู้ความเข้าใจในภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่าผู้ประกอบการในอำเภอเมืองเชียงใหม่มีความรู้ความเข้าใจในภาษีมูลค่าเพิ่ม แบ่งออกได้ตามความรู้ด้านต่าง ๆ ดังนี้

ความรู้ด้านผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม จากผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ให้คำตอบว่า มีความรู้ในด้านนี้เท่ากับหรือมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยที่ตั้งไว้ ร้อยละ 70.0 ของคำถามทั้งหมดในส่วนนี้คิดเป็นจำนวนร้อยละ 97.0 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ Binomial Test ได้ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้เท่ากับ 0.001 แสดงว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในด้านผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง มีความรู้ดังต่อไปนี้

- มีความรู้ในเรื่องการขายสินค้าหรือให้บริการ ของผู้ประกอบการที่มีรายรับไม่เกิน 600,000 บาทต่อปี ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 93.0

- มีความรู้เรื่องผู้ประกอบการที่มีรายรับเกิน 1,200,000 บาทต่อปี ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราร้อยละ 7.0 สำหรับผู้ส่งออกเสียในอัตราร้อยละ 0 และคำนวณภาษีโดยนำ ภาษีขายหักภาษีซื้อ ถ้าภาษีขายมากกว่าภาษีซื้อให้ยื่นแบบชำระภาษี แต่ถ้าภาษีซื้อมากกว่าภาษีขายให้ยื่นแบบขอคืนภาษี ร้อยละ 98.0

- มีความรู้เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มจัดเก็บจากการขายสินค้า หรือให้บริการไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใดๆในทางธุรกิจโดยไม่รวมการขายสินค้าหรือให้บริการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ร้อยละ 97.0

- มีความรู้เรื่องการขายสินค้าต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อมีการส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ซื้อเว้นแต่มีการโอนกรรมสิทธิ์สินค้า หรือได้รับชำระราคาสินค้า หรือได้ออกใบกำกับภาษีให้ผู้ซื้อก่อนมีการส่งมอบสินค้า ก็จะต้องเสียภาษีตามวันที่เกิดกรรมดังกล่าวขึ้นก่อนด้วย ร้อยละ 89.0

- มีความรู้เรื่องการให้บริการต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อได้รับชำระค่าบริการ เว้นแต่มีการออกใบกำกับภาษีให้ลูกค้าก่อนได้รับชำระค่าบริการก็จะต้องเสียภาษีตามวันที่ได้ออกใบกำกับภาษีไปก่อนด้วย ร้อยละ 91.0

- มีความรู้เรื่องการให้เข้าซื้อต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามงวดที่ถึงกำหนดชำระราคาในแต่ละงวด เว้นแต่ได้รับชำระราคาสินค้า หรือได้ออกใบกำกับภาษีให้ลูกค้าก่อนถึงกำหนดชำระราคาในแต่ละงวด ก็จะต้องเสียภาษีตามวันที่เกิดกรรมดังกล่าวขึ้นก่อนด้วย ร้อยละ 73.0

- มีความรู้เรื่องการส่งออกต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อชำระอากรขาออกหรือวันที่มีการออกใบขนขาออก ร้อยละ 64.0

ความรู้ด้านการจัดทำรายงานและเอกสารหลักฐาน จากผลการทดสอบปรากฏว่า ผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ให้คำตอบว่ามีความรู้ในด้านนี้เท่ากับหรือมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยที่ตั้งไว้ ร้อยละ 70.0 ของคำถามทั้งหมดในส่วนนี้คิดเป็นจำนวนร้อยละ 99.0 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ Binomial Test ได้ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้เท่ากับ 0.001 แสดงว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดทำรายงานและเอกสารหลักฐาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง มีความรู้ดังต่อไปนี้

- มีความรู้เรื่องรายงานที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนร้อยละ 7.0 หรือร้อยละ 0 ต้องจัดทำมี 3 ชนิดคือ รายงานภาษีขาย รายงานภาษีซื้อ รายงานสินค้าและวัตถุดิบ ร้อยละ 99.0

- มีความรู้เรื่องรายงานแต่ละชนิดต้องลงรายการภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่ได้ออกหรือจำหน่ายออกไป ซึ่งสินค้าหรือบริการ นั้น ร้อยละ 95.0

- มีความรู้เรื่องรายงานและเอกสารต้องจัดทำเป็นรายงานประกอบการ และเก็บไว้ ณ สถานที่ประกอบการแห่งนั้น ๆ เป็นเวลา 5 ปี ร้อยละ 93.0

- มีความรู้เรื่องใบกำกับภาษี (Tax Invoice) เป็นหลักฐานแสดงจำนวนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มที่ได้เรียกเก็บ มีทั้งใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป และใบกำกับอย่างย่อ รวมทั้งใบเพิ่มหนี้ใบลดหนี้ ซึ่งถือเป็นใบกำกับภาษีด้วย ร้อยละ 98.0

- มีความรู้เรื่องใบกำกับภาษีจะนำมาหักเป็นภาษีซื้อได้นั้น ต้องเป็นใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปฉบับจริง ถ้าเป็นสำเนาต้องมีคำว่า เอกสารออกเป็นชุด และไม่ต้องห้ามให้หักเป็นภาษีซื้อได้ตามกฎหมาย ร้อยละ 99.0

- มีความรู้เรื่องวิธีการออกใบแทนใบกำกับภาษีให้ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการถ่ายสำเนาใบกำกับภาษีฉบับเดิมและบันทึกข้อความลงไปที่ทราบว่าเป็นใบแทน ร้อยละ 60.0

- มีความรู้เรื่องวิธีการยกเลิกใบกำกับภาษีต้องนำต้นฉบับมาขีดฆ่ายกเลิก และเก็บไว้กับสำเนา และออกฉบับใหม่ให้โดยวัน-เดือน-ปีที่ออกต้องตรงกับใบเก่า ร้อยละ 88.0

ความรู้ด้านการจดทะเบียนและการยื่นแบบเสียภาษี จากผลการทดสอบปรากฏว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ให้คำตอบว่ามีความรู้ในด้านนี้เท่ากับหรือมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยที่ตั้งไว้ร้อยละ 70.0 ของคำถามทั้งหมดในส่วนนี้คิดเป็นจำนวนร้อยละ 99.0 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ Binomial Test ได้ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้เท่ากับ 0.001 แสดงว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจดทะเบียนและการยื่นแบบเสียภาษี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง มีความรู้ดังต่อไปนี้

- มีความรู้เรื่องการยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มให้ยื่น ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ ร้อยละ 98.0

- มีความรู้เรื่องการยื่นแบบเสียภาษีมูลค่าเพิ่มให้ยื่น ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ในแต่ละเดือนภาษี ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ร้อยละ 99.0

- มีความรู้เรื่องการยื่นแบบเสียภาษีมูลค่าเพิ่มใช้แบบ ภ.พ. 30 โดยให้ยื่นเป็นรายงานประกอบการ จะยื่นแบบรวมกันได้ต้องยื่นคำขอและได้รับอนุมัติให้ยื่นแบบรวมกันได้ก่อน ร้อยละ 93.0

ความรู้ด้านการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม จากผลการทดสอบปรากฏว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ให้คำตอบว่ามีความรู้ในด้านนี้เท่ากับหรือมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ยที่ตั้งไว้ร้อยละ 70.0 ของคำถามทั้งหมดในส่วนนี้คิดเป็นจำนวนร้อยละ 95.0

เมื่อทดสอบด้วยสถิติ Binomial Test ได้ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้เท่ากับ 0.002 แสดงว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจด้านการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง มีความรู้ในเรื่องดังต่อไปนี้

- มีความรู้เรื่องการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่ขำระเกินผู้ประกอบการมีสิทธิเลือกขอคืนเป็นเงินสด หรือขอคืนเป็นเครดิตนำไปใช้หักเดือนถัดไป โดยยื่นด้วยแบบ ภ.พ.30 ซึ่งใช้ยื่นปกติในแต่ละเดือน สำหรับการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีอื่นนอกจากนี้ให้ขอคืนได้โดยให้แบบ ค.10 ร้อยละ 98.0

- มีความรู้เรื่องใบกำกับภาษีซื้อที่มีได้นำไปหักในการคำนวณภาษี เพราะมีเหตุจำเป็น ซึ่งเกิดขึ้นตามประเพณีทางการค้า หรือมีเหตุสุดวิสัย หรือมีหลักฐานว่าได้รับใบกำกับภาษีในเดือนภาษีอื่น ที่มีใช้เดือนภาษีที่ระบุไว้ในใบกำกับภาษีให้ผู้ประกอบการมีสิทธินำภาษีซื้อดังกล่าวไปหักในการคำนวณภาษีในเดือน ที่ได้รับเอกสารใบกำกับภาษีซื้อมาได้ ร้อยละ 90.0

- มีความรู้เรื่องเรื่องใบกำกับภาษี ที่ได้รับมาแต่ลืมนำมาใช้หักเป็นภาษีซื้อในเดือนที่ได้รับให้ขอคืนภาษีซื้อได้โดยการยื่นแบบ ภ.พ.30 สำหรับเดือนเก่าที่ลืม โดยระบุว่าจะขอตัดข้อแจ้งไว้ขาด ร้อยละ 65.0

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 3

H_1 ปัญหาสำคัญที่สุดของผู้ประกอบการในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับใบกำกับภาษี

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่าปัญหาสำคัญที่สุดของผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจ ในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับใบกำกับภาษี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.8968 ซึ่งมากกว่าปัญหาการยื่นแบบและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สรรพากรที่มีค่าเฉลี่ยรวม 2.9400 และปัญหาการจดทะเบียนและการกรอกแบบเสียภาษีที่มีค่าเฉลี่ยรวม 1.5095 ซึ่งปัญหาในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับใบกำกับภาษี ปรากฏว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่างในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ให้ความสำคัญในระดับปัญหามากที่สุด ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเขียนใบกำกับ

ภาษีผิดต่อไปในภายหลัง จะไม่สามารถแก้ไขโดยการจัดทำและยื่นคำขอกำกับได้ต้องทำการยกเลิกฉบับที่ที่สนผิดและออกฉบับใหม่แทนเท่านั้น การได้รับใบกำกับภาษีต่อมาแต่ไม่นำไปหักในการคำนวณภาษีต้องยื่นแบบ ภ.พ.30 เพิ่มเติมในเดือนที่ลืมหักเป็นภาระในการยื่นแบบหลายครั้ง และการที่ผู้ขายสินค้าไม่ยอมส่งมอบใบกำกับภาษีให้ถ้าผู้ซื้อยังไม่ชำระเงินค่าสินค้า สำหรับกรณีในระดับปัญหามาก จะเป็นในเรื่องที่เกี่ยวกับ การออกใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปแต่ผู้ซื้อไม่ยอมบอกชื่อที่อยู่ การที่ผู้ขายสินค้าไม่ยอมออกใบกำกับภาษีให้ ถ้าผู้ซื้อต้องการใบกำกับภาษีจะต้องจ่ายอัตราค่าหนึ่งที่สูงขึ้นโดยคิดภาษีมูลค่าเพิ่มอีกร้อยละ 7.0 การที่ออกใบกำกับภาษีมีเศษต่างทำให้การคำนวณภาษีนี้อาจจะผิดพลาดในการปิดเศษ และการที่ผู้ขายไม่ยอมออกใบแทนใบกำกับภาษีให้ เพราะล่าช้าในการค้นหาสำเนาใบกำกับภาษี สำหรับกรณีในระดับปัญหาปานกลาง จะเป็นในเรื่องที่เกี่ยวกับ การออกใบกำกับภาษีให้ส่วนราชการที่นำซื้อสินค้ามักไม่ยอมให้ลงวันที่ในใบกำกับภาษี และการเสียเวลาในการออกใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปให้ผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการในแต่ละครั้งเป็นเงินจำนวนเล็กน้อยถ้าผู้ซื้อประสงค์ขอใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปแบบก็ต้องออกให้ใหม่ตามกฎหมาย

ปัญหาการจดทะเบียนและการกรอกแบบเสียภาษี ปรากฏว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ให้ความสำคัญ ในระดับปัญหาน้อย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกรอกแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.30) และการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีอื่น ๆ ตัวอย่าง ค.10 และให้ความสำคัญ ในระดับไม่มีปัญหา สำหรับการขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม การขอแจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และการขออนุมัติยื่นแบบภาษีมูลค่าเพิ่มรวมกัน

ปัญหาการยื่นแบบและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สรรพากร ปรากฏว่าผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจตัวอย่าง ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ให้ความสำคัญในระดับปัญหามาก ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการโทรศัพท์เข้ามาติดต่อเกี่ยวกับภาษีอากรกับหน่วยงานสรรพากรได้ยาก และให้ความสำคัญในระดับปัญหาปานกลางในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรวดเร็วของเจ้าหน้าที่สรรพากรในการรับแบบเพื่อเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม และการให้บริการหรือการอำนวยความสะดวก ในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มของเจ้าหน้าที่สรรพากร สำหรับสถานที่จอดรถในการไปติดต่อเกี่ยวกับภาษีอากรที่หน่วยงานสรรพากร และกรณีค่าผูกคกริยามารยาทของเจ้าหน้าที่สรรพากรต่อผู้ประกอบการที่มาติดต่อมีปัญหาน้อย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาและทำการวิจัย เรื่องทัศนคติของผู้ประกอบการต่อภาษีมูลค่าเพิ่ม ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีสาระสำคัญที่ควรพิจารณาเพื่อเปรียบเทียบกับแนวความคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมตามบทความต่าง ๆ ดังนี้

ในการศึกษาถึงทัศนคติของผู้ประกอบการที่มีต่อภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น จากผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการในอำเภอเมืองเชียงใหม่ซึ่งจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มโดยการนำภาษีขายหักภาษีซื้อ โดยแบ่งออกได้ตามกลุ่มธุรกิจผู้ส่งออก กลุ่มธุรกิจผู้ขายส่งหรือขายปลีก และกลุ่มธุรกิจผู้ให้บริการ มีทัศนคติต่อภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับเห็นด้วยว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มจัดเก็บไม่ซ้ำซ้อนมีความเป็นธรรม มีกลไกป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีและเป็นระบบภาษีที่มีประสิทธิภาพในการจัดเก็บ ซึ่งในระยะยาวจะจัดเก็บภาษีได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Adam Smith ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์ลักษณะของภาษีอากรที่ดีไว้ว่า ภาษีอากรที่ดีจะต้องจัดเก็บอย่างยุติธรรม มีความแน่นอนชัดเจนรู้ว่าใครบ้างต้องเสียภาษี เสียอัตราเท่าไรและเสียอย่างไร มีความสะดวกในการจัดเก็บและมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร และยิ่งสอดคล้องกับที่ สุชาติ เชาววิศิษฐ์ (2533) ได้กล่าวว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มจัดเก็บไม่ซ้ำซ้อนและยากต่อการหลีกเลี่ยงภาษี นอกจากนี้ ผู้ประกอบการในอำเภอเมืองเชียงใหม่ยังมีทัศนคติต่อภาษีมูลค่าเพิ่มในระดับเห็นด้วยว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มทำให้ผู้ประกอบการจัดทำบัญชีและเอกสารที่ต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเห็นด้วยที่กรมสรรพากรนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้าว่าเหมาะสมแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับที่สมชัย ฤชุพันธ์ (2532) ได้กล่าวว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มมีความเป็นธรรมเป็นตัวเร่งอย่างหนึ่งให้ผู้ประกอบการจัดทำบัญชี และเอกสารให้เป็นปัจจุบันมากขึ้น ดังนั้นการนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้าเหมาะสมแล้ว สำหรับทัศนคติของผู้ประกอบการต่อภาษีมูลค่าเพิ่ม ในกรณีที่ว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มมีความชัดเจนและแน่นอนง่ายต่อการคำนวณภาษีเพราะเป็นภาษีอัตราเดิวนั้น ผู้ประกอบการมีทัศนคติในระดับไม่แน่ใจ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ม.ร.ว. จิตุมงคล โสณกุล (2536) ได้กล่าวว่าผู้ประกอบการทั่วไป ในทางปฏิบัติในด้านกรมวิธียังมีความสับสนและมีความเข้าใจไม่ถูกต้องอยู่บ้าง ซึ่งทางกรมสรรพากรพยายามหาวิธีแก้ไขอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้อ่านวยต่อธุรกิจแต่ละประเภทให้มีการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและง่ายขึ้น โดยยังรักษาความเป็นกลางของระบบภาษีอากรที่ดีไว้

ในการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจในภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในภาษีมูลค่าเพิ่มด้านผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (ดังตารางที่ 12) มีความรู้ด้านการจัดทำรายงานและเอกสารหลักฐาน (ดังตารางที่ 13) และมีความรู้ด้านการจดทะเบียน และการยื่นแบบเสียภาษี (ดังตารางที่ 14) และมีความรู้ด้านการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ดังตารางที่ 15) ซึ่งสอดคล้องกับที่ ม.ร.ว. จิตมุงคกุล โสณกุล (2536) ได้กล่าวว่า การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาบังคับใช้ พบว่าประสบความสำเร็จมาขั้นหนึ่งแล้ว โดยผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจในภาษีมูลค่าเพิ่มและยังสอดคล้องกับที่ ทศไนย์ มหาชนะกิติวงศ์ (2536) ได้กล่าวว่า การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า ทุกสิ่งทุกอย่างจะเข้าที่เข้าทางโดยเร็วเกินคาดเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ เมื่อมีการนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ในระยะเวลาเดียวกัน โดยรวมแล้วผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจ และคิดเห็นพ้องกันถึงส่วนดีของภาษีมูลค่าเพิ่ม

ในการศึกษาถึงปัญหาในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในกรณีปัญหาเกี่ยวกับใบกำกับภาษี ปัญหาการจดทะเบียนและการกรอกแบบเสียภาษี และปัญหาการยื่นแบบและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สรรพากร ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญที่สุดของผู้ประกอบการ ในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับใบกำกับภาษี โดยให้ความสำคัญในระดับปัญหามากที่สุด กรณีเกี่ยวกับการเขียนใบกำกับภาษีผิดต่อไป ภาชนะหากกระเบียบแนวทางปฏิบัติไม่สามารถแก้ไขใบกำกับภาษีที่เขียนผิด โดยการขีดฆ่าและเซ็นชื่อกำกับได้ จะต้องทำการยกเลิกฉบับที่เขียนผิด และออกใบกำกับภาษีฉบับใหม่แทนเท่านั้น รวมทั้งมีความเห็นในระดับปัญหามากที่สุด กรณีใบกำกับภาษีชื่อที่ได้รับมาแต่ลืมนำไปหักในการคำนวณภาษี จะต้องยื่นแบบ ภ.พ. 30 เพิ่มเติมในเดือนที่ลืมนั้น ซึ่งเป็นภาระในการยื่นแบบหลายครั้งและมีความเห็นในระดับปัญหามากที่สุดอีกประการ คือผู้ขายสินค้าไม่ยอมส่งมอบใบกำกับภาษีให้ถ้าผู้ซื้อยังไม่ชำระเงินค่าสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับที่ เสนาะ อุณากร (2533) ได้กล่าวว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มเน้นให้ผู้ประกอบการจัดทำบัญชีและเอกสารใบกำกับภาษี ทำให้ผู้ประกอบการได้รับผลกระทบจากการใช้ภาษีมูลค่าเพิ่ม และอาจมีปัญหาก่อเกิดขึ้นได้เกี่ยวกับหลักฐานเอกสารใบกำกับภาษี

ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาและทำการวิจัยครั้งนี้ ได้ค้นพบและได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ดังนี้

1. การเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีผู้เช่าซื้อชำระเงินค่างวดที่เหลือให้ทั้งหมดก่อนถึงกำหนด เพื่อบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อให้ใช้ราคาค่างวดทั้งหมดที่เหลือก่อนหักส่วนลดค่าดอกเบี้ยเป็นฐานในการคิดเงินภาษี ซึ่งเป็นภาระภาษีอากรต่อผู้เช่าซื้อ หรือผู้บริโภคประชาชนทั่วไปนั่นเองในเมื่อระยะเวลาผ่านไปหลังจากผ่อนชำระค่างวดไปได้ระยะหนึ่งและมีเงินเพียงพอที่จะชำระค่างวดคงค้างให้ทั้งหมด ก็ไม่ควรที่จะคิดภาษีมูลค่าเพิ่มจากส่วนลดค่าดอกเบี้ยแต่อย่างใด
2. ผู้ประกอบการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มโดยขอเครดิตยกไปใช้ในเดือนถัดไป เมื่อสรรพากรตรวจพบข้อผิดพลาดว่าชำระภาษีไม่ถูกต้อง ผู้ประกอบการจะต้องเสียเงินเพิ่มด้วย ทั้งที่ยังไม่ได้รับเงินภาษีคืน ซึ่งกรณีดังกล่าวไม่ควรคิดเงินเพิ่ม แต่อย่างใด
3. การเขียนใบกำกับภาษีผิด ควรให้แก้ไขโดยการขีดฆ่าและเซ็นตั้งชื่อกำกับได้ถ้าจะให้ยกเลิกฉบับที่เขียนผิดและออกฉบับใหม่แทน เท่านั้นจะมีปัญหาและเป็นภาระในทางปฏิบัติมาก เพราะพนักงานลูกจ้างที่เขียนใบกำกับภาษีมีความรู้แตกต่างกัน บางคนมีความรู้น้อยจะให้เขียนใบกำกับภาษีไม่มีข้อผิดพลาดเลยเป็นไปได้ยากมาก
4. กรณีใบกำกับภาษีที่รับมา แต่ลืมนำไปหักในการคำนวณภาษีต้องยื่นแบบ ภ.พ. 30 เพิ่มเติมในเดือนที่ลืมนั้น ซึ่งเป็นภาระในการยื่นแบบหลายครั้ง ประกอบกับผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้ขายสินค้าบางราย จะไม่ยอมส่งมอบใบกำกับภาษีให้ ถ้าผู้ซื้อยังไม่ชำระเงินค่าสินค้า ฉะนั้นใบกำกับภาษีที่รับมาจะได้รับมาล่าช้า และไม่มีหลักฐานการได้รับมาช้าหรือพิสูจน์ได้ยากว่าได้รับมาช้าจริง ก็จะต้องนำไปยื่นแบบ ภ.พ. 30 เพิ่มเติม ซึ่งเป็นภาระในการยื่นแบบหลายครั้ง ควรอนุโลมให้นำใบกำกับภาษีดังกล่าวลงรายการในเดือนที่พบได้
5. ผู้ประกอบการโทรศัพท์เข้ามาติดต่อเกี่ยวกับภาษีอากรกับหน่วยงานสรรพากรได้ยาก สายโทรศัพท์มักไม่ค่อยว่าง ควรเพิ่มหมายเลขโทรศัพท์ให้มากขึ้น